

SMERNICE ZA OČUVANJE BEZBEDNOSTI DECE

Naziv organizacije: StartHub

Godina: 2025

Mesto: Kosjerić

SADRŽAJ

1.	Uvod	3
1.1.	Udruženje Starthub	3
1.2.	Svrha smernica	3
1.3.	Opseg primene	3
1.4.	Definicije	4
	Dete	4
	Definicija nasilja	4
1.5.	Šest osnovnih principa u odnosu na SEZ	7
1.6.	Međunarodni, nacionalni strateški i zakonski okvir	8
2.	Informisanost	8
2.1.	Obuka i edukacija	8
	Upravljanje i ljudski resursi	9
3.	Upravljanje i ljudski resursi	9
3.1.	Provera kandidata i zapošljavanje	9
3.2.	Upravljanje	9
4.	Kodeks ponašanja	10
5.	Procedure prijavljivanja	12
5.1.	Prepoznavanje i prijavljivanje sumnje na nasilje	12
5.2.	Strategija primene: interna procedura zaštite	13
5.3.	Nivoi ugroženosti i reakcije	14
6.	Smernice za komunikaciju i medije	14
	Prava deteta. (Aneks 3 sadrži poseban obrazac saglasnosti za medije).	14
6.1.	Principi koji se poštuju prilikom prikazivanja dece u medijima	15
6.2.	Informisana saglasnost	16
6.3.	Intervjuisanje dece	16
6.4.	Posete fotografa, tv/filmskih ekipa, novinara i drugih	17
7.	Odgovornost: praćenje i evaluacija Smernica za zaštitu dece	17
8.	Izjava o posvećenosti Smernicama za zaštitu dece od nasilja, seksualne eksploatacije i zlostavljanja	18
9.	Karakterne preporuke	19
Anex1.	Prepoznavanje znakova zlostavljanja (indikatori)	20
Anex2.	Obrazac prijave za zaštitu	21
Anex3.	Obrasci saglasnosti	25
	Obrazac saglasnosti za medije	27
Anex4.	Važni podaci za kontakt	28

1. UVOD

1.1. UDRUŽENJE STARHUB

StartHub je udruženje koje teži razvoju Kosjerića kao zajednice koje se temelji na vrednostima inkluzije i jednakih mogućnosti svih građana i građanki.

1.2. SVRHA SMERNICA

Ove Smernice predstavljaju dokument kojim se definišu principi, politike i procedure za zaštitu dece uključenih u aktivnosti organizacije StartHub. Organizacija se obavezuje da primenjuje principe nulte tolerancije na nasilje, zlostavljanje i seksualnu eksploataciju dece.

1.3. OPSEG PRIMENE

Organizacija StartHub je posvećena unapređenju prava i dobrobiti dece, stvaranju bezbednog i podsticajnog okruženja za svu decu, bez obzira na njihove individualne karakteristike.

Opseg primene

Smernice se odnose na:

1. zaposlene u organizaciji;
2. članove svih organa organizacije;
3. volontere i saradnike;
4. konsultante angažovane na projektima;
5. odrasle koji prate decu na događaje;
6. sve učesnike aktivnosti u kojima učestvuju deca.

POLITIKE I PRINCIPI ZAŠTITE DECE

StartHub se obavezuje da primenjuje sledeće principe:

- **Pravo deteta na zaštitu**- Sva deca imaju pravo na život bez nasilja, zlostavljanja i eksploatacije.
- **Politika nulte tolerancije** prema svim oblicima nasilja.
- **Bezbedno i inkluzivno okruženje** za decu.
- **Učešće dece** u donošenju odluka koje ih se tiču.
- **Odgovornost svih zaposlenih i saradnika** u zaštiti dece.
- **Dosledna primena procedura** za selekciju osoblja, obuku i nadzor.

Mehanizam prijave

UKOLIKO NEKO PRIMETI, POSUMNJA ILI MU BUDE PRIJAVLJENO NASILJE NAD DETETOM:

Obavezan je da informaciju prenese Focal Point osobi odmah ili u najkraćem roku;
Prijava se vrši usmeno ili pismenim putem (koristeći obrazac iz Aneksa 2);
Focal Point je dužan da proceni situaciju i odluči o daljim koracima u skladu sa internom procedurom i relevantnim zakonima;
Ukoliko je potrebno, Focal Point kontaktira nadležne institucije i obezbeđuje podršku detetu.
Prijava može biti anonimna i poverljivost prijave je zagarantovana.
Informacije o Focal Point osobi će biti istaknute na vidljivom mestu u prostorijama organizacije.
Dodatno uključeno:
Obaveza svih zaposlenih da prođu obuku o zaštiti dece;
Obavezno potpisivanje izjave o saglasnosti sa Smernicama;
Uvođenje koda ponašanja koji definiše prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje u radu sa decom.

1.4. DEFINICIJE

Dete

Prema Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima deteta (1989), dete je 'svako ljudsko biće mlađe od 18 godina, osim ako državni zakon priznaje period sticanja zrelosti ranije

Definicija nasilja

Izraz „nasilje“ označava „svaki oblik fizičkog ili mentalnog nasilja, povređivanja ili zlostavljanja, zapostavljanja ili nemarnog postupanja, maltretiranja ili eksploatacije, uključujući seksualno zlostavljanje“ kao što je navedeno u članu 19. stav 1. Konvencije o pravima deteta.

NAJČEŠĆI OBLICI NASILJA NAD DECOM – DEFINICIJE

- **Fizičko nasilje nad detetom** je ono koje dovodi do stvarnog ili potencijalnog fizičkog povređivanja usled neke interakcije ili odsustva interakcije, koje potpada pod razuman okvir nadzora roditelja, ili osobe koja je na položaju na kome ima odgovornost, moć nad detetom ili njegovo poverenje (SZO, 1999). Obuhvata širok dijapazon aktivnosti kao što su udaranje, prebijanje, šutiranje, čupanje kose, grizenje, gušenje, šurenje, nanošenje opekotina, trovanje, davljenje, vezivanje korišćenjem kanapa ili lanca, prisiljavanje deteta da za kaznu ostane u položaju koji uzrokuje bol ili je ponižavajući, pretnja nožem ili pištoljem i drugo. Može se ispoljiti kao izolovani incident ili ponavljana aktivnost hroničnog karaktera.
- **Telesno kažnjavanje deteta** u cilju ispravljanja ili kontrole ponašanja predstavlja zlostavljanje deteta.¹ U opštem komentaru br. 8 (stav 11.), Komitet je definisao „telesnu“ ili „fizičku“ kaznu kao svako kažnjavanje u kome se koristi fizička sila sa namerom da se nanese određeni, pa makar i najmanji, stepen bola ili nelagode. To se u najvećem broju slučajeva odnosi na udaranje dece („lupanje“, „šamaranje“, „batinanje po zadnjici“), šakom ili nekim predmetom – šiba, prut, kaiš, cipela, varjača.
- **Emocionalno nasilje**, koje se navodi u čl. 19 Konvencije o pravima deteta kao „mentalno nasilje“, često se opisuje kao psihološko maltretiranje, mentalno zlostavljanje, verbalno zlostavljanje i emotivno zlostavljanje ili zapostavljanje i ono može obuhvatati postupke kojima

¹ Council of Europe (2007) Eliminating corporal punishment (a human rights imperative for Europe's children) 2nd edition. Belgium: Council of Europe Publishing.

se vrši omalovažavanje, ocrnjivanje, okrivljavanje bez razloga, kojima se pretilo, zastrašuje, ograničava kretanje deteta, vrši diskriminacija, ismejava ili upražnjavaju drugi oblici nefizičkog, neprijateljskog ili odbacujućeg postupanja sa detetom.

- **Seksualno nasilje** je uključivanje deteta u seksualnu aktivnost koju ono ne shvata u potpunosti, sa kojom nije saglasno ili za koju nije razvojno doraslo i nije u stanju da se sa njom saglasi, ili onu kojom se krše zakoni ili socijalni tabui društva (SZO, 1999).² U Konvenciji Saveta Evrope o zaštiti dece od seksualnog iskorišćavanja i seksualnog zlostavljanja izričito se navodi da seksualno zlostavljanje deteta uključuje i sledeće vidove namernog ponašanja, koji treba da su kriminalizovani: a) bavljenje seksualnim aktivnostima sa detetom koje nije navršilo pravni uzrast u kome su seksualne aktivnosti dopuštene; b) stupanje u seksualne aktivnosti sa detetom kada je pritom primenjena prinuda, sila ili pretnja; ili, zlostavljanje priznati položaj poverenja, autoriteta ili uticaja nad detetom, uključujući tu i položaj u porodici; ili, zlostavljanje posebno osetljiva situacija u kojoj se dete nalazi, njegov ranjivi položaj, prvenstveno zbog mentalnog ili fizičkog hendikepa ili zavisnosti. U seksualno nasilje spada i iskorišćavanje deteta u prostituciji i pornografiji koje se opisuje kao eksploatacija deteta.
- **Zanemarivanje i nemarno postupanje** predstavlja nemar ili propust roditelja, staratelja ili drugog pružaoca nege da obezbedi razvoj deteta u bilo kojoj ili svim oblastima: zdravlja, vaspitanja i obrazovanja, emocionalnog razvoja, ishrane, smeštaja i bezbednih životnih uslova, a u okviru razumno raspoloživih sredstava porodice ili pružaoca nege, što narušava ili može sa velikom verovatnoćom narušiti zdravlje deteta ili njegov fizički, mentalni, duhovni, moralni ili društveni razvoj. Ono obuhvata i propust u obavljanju pravilnog nadzora i zaštite deteta od povređivanja u meri u kojoj je to izvodljivo. (SZO, 1999). Zanemarivanje može biti fizičko, emocionalno, medicinsko i edukativno zanemarivanje ili kombinacija ovih oblika.
- **Eksploatacija deteta** odnosi se na korišćenje deteta za rad ili za druge aktivnosti, a u korist drugih osoba. Ove aktivnosti narušavaju fizičko ili mentalno zdravlje, obrazovanje deteta, njegov moralni, ili socijalni i emocionalni razvoj (SZO, 1999). Sledeći postupci spadaju u eksploataciju deteta:
- **Zloupotreba deteta u trgovini decom**, prostituciji i pornografiji;³ Trgovina decom uključuje namamljivanje, prevoz, prebacivanje, skrivanje ili prihvatanje lica mlađeg od 18 godina uz pretnju ili upotrebu sile ili drugih oblika prinude, otmice odnosno obmane, prevare, zloupotrebe vlasti ili stanja ugroženosti, davanje ili primanje novca ili povlastica za dobijanje pristanka lica koje ima kontrolu nad detetom, sa ciljem njegove eksploatacije.⁴ Namamljivanje, prevoz, prebacivanje, skrivanje ili prihvatanje deteta radi iskorišćavanja smatra se „trgovinom ljudima“ čak i ako ne uključuje navedena sredstva;⁵
- **Iskorišćavanje deteta za prostituciju** predstavlja angažovanje deteta za bavljenje prostitucijom ili navođenje deteta da učestvuje u prostituciji, primoravanje deteta na prostituciju ili ostvarivanje zarade od nekog drugog vida iskorišćavanja deteta u takve svrhe.⁶

- **Iskorišćavanje deteta za pornografiju** obuhvata proizvodnju, nuđenje ili stavljanje na ras-

2 World Health Organisation, (1999) Report on Consultation on Child Abuse Prevention, 29-31 March 1999, Geneva, World Health Organization, document WHO/HSC/PVI/99.1

3 Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima deteta o prodaju dece, dečjoj prostituciji i dečjoj pornografiji (2000).

4 Protokol Ujedinjenih nacija o sprečavanju, suzbijanju i kažnjavanju trgovine ljudima, posebno ženama i decom, koji dopunjava Konvenciju UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala. Službeni list SRJ – Međunarodni ugovori, brt. 6 od 27. juna 2001

5 Konvencija Saveta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima, čl. 4 – Definicije, „Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori“, br. 19/2009.

6 Ibid. čl. 19 – Krivična dela u vezi sa dečjom prostitucijom

polaganje, distribuiranje ili prenos, pribavljanje, posredovanje dečje pornografije ili svesno pribavljanje mogućnosti pristupa pomoću informacione ili komunikacione tehnologije dečjoj pornografiji. Angažovanje deteta za učešće, navođenje ili primoravanje deteta da učestvuje u pornografskim predstavama, ili ostvarivanje zarade ili neki drugi vid iskorišćavanja deteta u takve svrhe, kao i svesno prisustvovanje pornografskim predstavama u kojima učestvuju deca predstavlja seksualno nasilje prema detetu.⁷

- **Zloupotreba dečjeg rada.**⁸ Zloupotrebom dečjeg rada smatra se onaj rad deteta, koji je mentalno, psihički, socijalno i moralno opasan i štetan za dete i koji utiče na obrazovanje deteta tako što onemogućava dete da pohađa školu, obavezuje dete da napusti obrazovanje pre vremena, ili prinuđuje dete da pohađa školu pod izuzetno teškim uslovima, uključujući i najgore oblike dečijeg rada prema Konvenciji Međunarodne organizacije rada br. 128.
- **Trgovina detetom** radi usvojenja prepoznata je kao oduzimanje lica koje nije navršilo šesnaest godina radi njegovog usvojenja protivno važećim propisima, usvojenje takvog lica ili posredovanje u takvom usvojenju, kao i kupovina, prodaja, predaja, prevoz, obezbeđenje smeštaja ili prikrivanje.⁹
- **Zloupotrebu deteta u medicinske ili naučne svrhe**, kroz uključivanje deteta u eksperimente koji mogu biti štetni za detetov razvoj, i zloupotrebu u trgovini organima;
- **Socijalnu eksploataciju deteta**, koja obuhvata sve forme zloupotrebe deteta u medijima, u reklamne svrhe, u kampanjama političkih partija i sl.

Nasilje među decom (naziva se i vršnjačko nasilje) je namerna, svesna želja da se uznemiri/ maltretira, zastraši, nanese povreda drugoj osobi - vršnjaku. Najčešći oblici vršnjačkog nasilja su: verbalno zlostavljanje, otimanje i uništavanje stvari, prisiljavanje i ucenjivanje drugih da rade ono što im je naređeno, batine i fizičko povređivanje, novčano ucenjivanje, pretnje oružjem i seksualno nasilje, socijalna izolacija deteta, ismevanje, vređanje.

Rodno zasnovano nasilje među decom je svaki čin nasilja nad osobom zbog roda¹⁰, pola ili seksualne orijentacije, a može da uključi rodne predrasude i diskriminaciju (seksizam), rodno ukalupljivanje i seksualnu objektifikaciju, seksualno uznemiravanje, nasilje u (ranim) partnerskim vezama, nasilje zbog seksualne orijentacije i druge forme fizičkog, seksualnog i psihičkog nasilja zasnovanog na rodu.¹¹

Digitalno nasilje je korišćenje digitalne tehnologije s ciljem da se druga osoba uznemiri, povredi, ponizi i da joj se nanese šteta. Sprovodi se u vidu: poruka poslatih elektronskom poštom, tekstualnih i video poziva, putem društvenih mreža, putem veb-sajta, četovanjem, uključivanjem u forume i sl. U literaturi se sreću i drugi termini za ovu vrstu nasilja, kao što su: maltretiranje u digitalnom svetu, elektronsko nasilje, nasilje na internetu, onlajn nasilje, sajber buling i dr.

7 Ibid. čl. 20 – Krivična dela u vezi sa dečjom pornografijom, i čl. 21 – Krivična dela u vezi sa učešćem deteta u pornografskim predstavama;

8 Konvencija 182 Međunarodne organizacije rada o najtežim oblicima dečjeg rada (2000) koju je Republika Srbija ratifikovala 2003.

9 Član 389. Krivičnog zakonika – krivično delo trgovine maloletnim licima radi usvojenja.

10 Rod "označava društveno određene uloge, ponašanja, aktivnosti i atribute, koje dato društvo smatra prikladnim za žene i muškarce. „Rodno zasnovano nasilje nad ženama" označava nasilje koje je usmereno protiv žene zato što je žena, odnosno ono koje nesrazmerno pogađa žene. Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, čl. 3 – Definicije.

11 Istraživanje rodno zasnovanog nasilja u školama u Srbiji, J. Čeriman i dr., Fakultet političkih nauka, Centar za studije roda i politike, UNICEF, Srbija, Beograd, 2015;

Institucionalno nasilje predstavlja nasilje učinjeno od strane profesionalaca u institucijama, a može da obuhvati direktno nasilje prema korisnicima usluga, kao i stavove i ponašanja koja vode neosetljivom ophođenju, zanemarivanju potreba i uskraćivanju pomoći, umanjivanju učinjenog nasilja ili posledica, okrivljavanju žrtve, nedelotvornom, neefikasnom i nepovezanom postupanju, koja doprinose ponovnoj viktimizaciji korisnika usluge, odnosno žrtve nasilja.

Dečiji, rani i prinudni brak. Dečji brak je „brak“ u kojem je bar jedan od partnera dete, odnosno osoba mlađa od 18 godina.¹² Rani brak se često izjednačava sa dečjim brakom, a podrazumeva brak u kom partner ima manje od 18 godina u zemljama koje dozvoljavaju sklapanje braka maloletnom licu, koje je dostiglo telesnu i duševnu zrelost potrebnu za vršenje prava i dužnosti u. Takođe, to je slučaj u kom oba partnera imaju 18 ili više godina, ali ih druge okolnosti čine nedovoljno zrelim da daju svoj pristanak na brak, kao što su: nivo fizičkog, emocionalnog, seksualnog i psihosocijalnog razvoja ili nedostatak informacija o mogućim životnim izborima. Prinudni brak definisan je kao bilo koji brak sklopljen bez pune i slobodne volje jednog ili oba partnera i/ili u kojem jedan ili oba partnera ne mogu da prekinu brak usled porodičnog ili šireg društvenog pritiska/prinude.

1.5. ŠEST OSNOVNIH PRINCIPA U ODNOSU NA SEZ¹³

1. Seksualna eksploatacija i zlostavljanje (SEZ) od strane zaposlenih [Organizacije] i povezanog kadra predstavlja ozbiljan prekršaj kao takvo je osnov za prekid angažmana⁴⁶.
2. Seksualna aktivnost sa decom (osobama mlađim od 18) zabranjena je, bez obzira na lokalno važeće doba punoletstva ili pristanka. Pogrešno uverenje u vezi sa godinama deteta nije odbrana.
3. Davanje novca, zaposlenja, robe, ili usluga za seks, uključujući seksualne usluge ili druge oblike ponižavajućeg, degradirajućeg ili eksploatacijskog ponašanja, zabranjeno je. Ovo uključuje i davanje pomoći koja sleduje korisnicima.
4. Bilo kakvi seksualni odnosi između zaposlenih [Organizacije] i povezanog kadra, i korisnika pomoći, ili drugih ugroženih članova lokalne zajednice, a koji podrazumevaju neprimerenu upotrebu položaja, zabranjeni su. Takvi odnosi podrivaju kredibilitet i integritet humanitarnog rada.
5. Tamo gde zaposleni [Organizacije] ili povezan kadar posumnjaju u pojavu seksualne eksploatacije ili zlostavljanja od strane kolege, bilo da je navodni počinitelj iz iste organizacije ili ne, on/ona mora da prijavi takvu sumnju preko uspostavljenih mehanizama za prijavljivanje.
6. Svi zaposleni [Organizacije] i povezani kadar u obavezi su da stvaraju i održavaju okruženje koje sprečava SEZ i promoviše primenu ove politike. Rukovodstvo na svakom nivou ima posebnu odgovornost da pruža podršku i razvija sisteme koji čuvaju ovakvo okruženje.

¹² Definicija iz izveštaja Saveta za ljudska prava UN-a objavljenog 2. aprila 2014.

¹³ Preuzeto iz priručnika ZAŠTITA OD SEKSUALNE EKSPLOATACIJE I ZLOSTAVLJANJA (ZSEZ) PRAKTIČNI PRIRUČNIK I ALATI ZA UNICEF I PARTNERE, 2020.

1.6. MEĐUNARODNI, NACIONALNI STRATEŠKI I ZAKONSKI OKVIR

Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta
Strategija za prevenciju i zaštitu dece od nasilja
Porodični zakon
Zakon o suzbijanju nasilja u porodici
Opšti protokol za zaštitu dece od zanemarivanja, zlostavljanja i nasilja
Posebni protokoli
Poseban protokol za zaštitu dece u sistemu socijalne zaštite
Poseban protokol u sistemu zdravstvene zaštite
Poseban protokol - policija
Poseban protokol - prosveta
Poseban protokol u pravosuđu

2. INFORMISANOST

Za efikasnu primenu Smernica je neophodno da svi na koje se one odnose u potpunosti razumeju njihovo značenje. Organizacija će obezbediti da svi zaposleni, svi članovi/ce organa organizacije, volonteri, konsultanti, itd. budu obavešteni o ovim Smernicama i da postupaju u skladu sa svim njihovim odredbama i ne nanose štetu deci koja potencijalno dolaze u kontakt sa njima u sklopu ili van njihovog rada.

2.1. OBUKA I EDUKACIJA

Edukacija i obuka su od suštinskog značaja za primenu Smernica. Edukacija podrazumeva sledeće:

1. Na početku angažovanja (u roku od 3 nedelje po stupanju na poziciju) osoblje/volonteri/pripravnici/članovi organa u skladu sa Statutom će proći uvodnu obuku o primeni Smernica i postupaka za zaštitu dece, od strane koordinatora za primenu Smernica. Sadržaj obuke podrazumeva upoznavanje sa uputstvima za ponašanje za one koji su u direktnom kontaktu sa decom i uputstvima o adekvatnom deljenju podataka o deci. Obuka će takođe omogućiti osoblju da identifikuje izvore podrške za decu i njihove porodice.
2. Obuku za zaštitu dece će proći svi zaposleni, konsultanti i volonteri, u skladu sa svojom ulogom i odgovornostima.

3. UPRAVLJANJE I LJUDSKI RESURSI

3.1. PROVERA KANDIDATA I ZAPOSŁJAVANJE

Svi angažovani u organizaciji kao i imenovani članovi/ce u organima organizacije, konsultanti i volonteri, dužni su da obave sledeće postupke pre nego dobiju status zaposlenog/imenovnog:

- upoznavanje sa sadržajem Smernica;
- prihvatanje propisanih standarda davanjem saglasnosti pisanim putem da će se pridržavati principa i procedura sadržanih u Smernicama;
- Prilikom otpočinjanja angažovanja i imenovanja na određene pozicije:
 - zaposleni, volonteri, pripravnici i konsultanti angažuju se uz jasan opis posla ili uloge koji sadrži **izjavu o odgovornosti za to da se pridržavaju Smernica**;
 - svi intervjui za zapošljavanje obuhvataju i razgovor o zaštiti dece i brizi o njima, kada se dolazi do saznanja da li i koliko kandidat/kinja razume taj princip, kao i principe i vrednosti koji se odnose na zaštitu dece;
 - osnovni standardi i principi iz Smernica inkorporirane su u ugovor kojim se reguliše angažovanje osobe u organizaciji, tako da predstavlja obaveznu odredbu ugovora koje su ugovorne strane dužne da poštuju.
- Potpisivanje lične izjave u kojoj se navode eventualne krivične presude, uključujući i odslužene kazne kao i prekršajni postupci.
- Dostavljanje kontakt podataka dve osobe u svrhu davanja preporuke. Osobe koje dostavljaju preporuku treba da poznaju osobu za koju garantuju svojom preporukom najmanje dve godine, i to tako da te osobe nisu članovi porodice niti u srodstvu sa osobom koja aplicira, te da su osobe za preporuku obaveštene o iskustvu i pogodnosti kandidata za rad sa decom. Identitet osoba koje daju reference će biti potvrđen.

3.2. UPRAVLJANJE

Upravljanje Smernicama podrazumeva praćenje primene, ocenjivanje efekata primene i izveštavanje o primeni Smernica. Radi upravljanja Smernicama biće imenovana **kontakt osoba za zaštitu dece** koja će biti odgovorna za:

- Poboljšanje obaveštenosti o Smernicama i njihove primene u organizaciji.
- Nadgledanje primene Smernica i izveštavanje o događajima na sastancima tima i Upravnog odbora.
- Izrada resursa za obuku o zaštiti dece po potrebi.
- Podelu znanja o najboljim praksama i zakonodavnom okviru u oblasti zaštite dece od nasilja.

- Delovanje kao izvor podrške i informacija za osoblje kod problema u vezi sa zaštitom. Informacije o kontakt osobi zaduženoj za upravljanje Smernicama će biti dostupne i vidljive u kancelariji organizacije, a novo osoblje će biti blagovremeno upoznato sa ovom ulogom. Upravni odbor će imati opštu odgovornost da nadgleda i obezbedi primenu Smernica.

4. KODEKS PONAŠANJA

Kodeks ponašanja sadrži uputstva o standardima etičkog i ispravnog ponašanja odraslih prema deci, a i dece prema drugoj deci. Organizacija ima za cilj da svi, deca i odrasli, bezbedno i zadovoljno učestvuju u radu i aktivnostima organizacije. Osoblje angažovano u organizaciji trebalo bi da se pridržava sledećih uputstava:

- Saznajte koja sve činjenja i nečinjenja u odnosu sa decom i prema deci predstavljaju zanemarivanje, zlostavljanje i eksploataciju dece (obuhvaćeno Smernicama) i saznajte koje su sve odredbe Smernica.
- Prepoznajte znakove zlostavljanja i odmah prijavite bilo koju sumnju kontakt osobi za zaštitu dece.
- Budite upoznati od početka sa tim ko je kontakt osoba zadužena za zaštitu dece u organizaciji.
- Poštujte procedure prijavljivanja sumnje na nasilje nad detetom.
- Poštujte osnovna prava drugih tako što ćete postupati pošteno, iskreno i taktično i tretirati ljude sa dostojanstvom i poštovanjem.
- Prema svoj deci se odnosite jednako: sprovodite rad zasnovan na inkluzivnim principima i uključite svu decu bez diskriminacije.
- Aktivno radite na tome da postoji najviši nivo poštovanja jednih prema drugima.
- Održavajte visoke standarde ličnog i profesionalnog ponašanja kod sebe i kod drugih.
- Zaštite zdravlje, bezbednost i dobrobit sebe i drugih.
- Budite svesni situacija visokog rizika kada je reč o grupi dece (npr. ostavljanje bez nadzora grupe dece višeg i nižeg kalendarskog uzrasta kao i situacije diskriminacije prema deci).
- Budite svesni da postoji rizik za pojavu vršnjačkog nasilja.
- Prilikom razgovora sa decom koristite deci prilagođen rečnik i to na takav način da vaše izražavanje, postupci i odnosi ne ugrožavaju decu na bilo koji način.
- Razvijte posebne mere/nadzor kako biste zaštitili mlađu i posebno ugroženu decu od zlostavljanja vršnjaka i odraslih.
- Obezbedite povoljno okruženje za lični, fizički, socijalni, emocionalni, moralni i intelektualni razvoj dece.

- Podstičite i poštujujte izražavanje mišljenja i stavova dece.
- Ograničite pristup deci neprimerenom elektronskom materijalu i/ili ne izlažite decu takvom materijalu.
- Uvek poštujujte poverljivost ličnih podataka dece.
- Pribavite pismenu saglasnost deteta i roditelja/staratelja prilikom fotografisanja, snimanja ili traženja ličnih podataka za aktivnosti (vidi odeljak 6).

ŠTA JE ZABRANJENO:

- Ne stupajte ni u kakav oblik seksualne aktivnosti sa decom.
- Izbegavajte radnje ili ponašanja koja bi se mogla tumačiti kao loša praksa ili potencijalno zlostavljanje. Na primer, nikada se ne ponašajte na neprimeren ili seksualno provokativan način.
- Dete nikada ne sme da preko noći boravi u sobi za odrasle niti da spava u istom krevetu sa odraslom osobom (ukoliko i dete i njegov roditelj/staratelj nisu prethodno dali saglasnost za to).
- Ukoliko deca poseduju veštine za samostalno obavljanje određenih radnji (uključujući oblačenje, kupanje i čišćenje), omogućite im da to samostalno i rade. Ukoliko im je potrebna podrška, pružite im je u toj oblasti na adekvatan način.
- Zabranjen je bilo koji vid diskriminacije, ponižavanja, omalovažavanja ili degradiranja dece. Tu spada sve što se može smatrati emocionalnim zlostavljanjem (npr. način izražavanja koji mentalno ili emocionalno zlostavlja dete ili pričanje priče/pokazivanje slika koje mentalno ili emocionalno zlostavljaju dete).
- Zabranjena je upotreba fizičkih kazni kao metoda disciplinovanja dece
- Ne postupajte ni na koji način koji može dovesti do zlostavljanja ili da postavlja druge u rizik od zlostavljanja.
- Ne odobravajte kršenje ovog Kodeksa od strane drugih – osoblja, pripravnika, konsultanata itd.
- Ne dozvolite deci da se međusobno igraju seksualno provokativnim igrama.
- Zabranjeno je ljubiti, grliti, milovati ili dodirivati dete na neprimeren način.
- Ne predlažite neprimereno ponašanje ili odnose bilo koje vrste među decom
- Nemojte da snimate fotografije i film ili da tražite lične podatke ako nisu potrebni zarad realizacije aktivnosti organizacije.
- Zabranjeno je da se na neprimeren način koriste kontakt podaci dece (uključujući i promovisanje na društvenim mrežama, itd).

Prijavite kontakt osobi za zaštitu dece svaku sumnju na zlostavljanje i zanemarivanje deteta.

5. PROCEDURE PRIJAVLJIVANJA

Angažovano osoblje u organizaciji treba da poznaje indikatore koji ukazuju da detetu treba pomoć (vidi aneks 1). Odluka o tome da li treba prijaviti sumnju na zlostavljanje deteta je odgovornost osobe koja primeti da postoji osnova za prijavu.

Postupak prijavljivanja treba da bude svima poznat kako bi svako bio siguran u to koje korake je neophodno preduzeti da bi se osigurala bezbednosti dece i drugih svedoka.

Ukoliko postoji sumnja da je neko od osoblja prekršio neku odredbu iz Smernica, neophodno je to prijaviti **kontakt osobi za zaštitu dece** putem obrasca za prijavljivanje u vezi sa zaštitom (aneks 2), neposredno nakon javljanja sumnje. Kontakt osoba za zaštitu dece (Child Protection Focal Point) je: Milenka Matić. Svi članovi tima, volonteri, saradnici i deca uključena u aktivnosti biće informisani o kontakt osobi i njenoj ulozi.

Osnovni princip ovde je da je bezbednost deteta uvek najvažniji faktor. Ova evidencija će se čuvati bezbedno sa pristupom koji je ograničen na kontakt osobu za zaštitu dece ili direktora. Na sastancima i u aktivnostima u kojima deca direktno učestvuju, deca će biti informisana o Smernicama, kodeksu ponašanja, postojanju kontakt osobe za zaštitu dece i mehanizmu podnošenja žalbi na način koji je prilagođen deci.

5.1. PREPOZNAVANJE I PRIJAVLJIVANJE SUMNJE NA NASILJE

Prvi korak u zaštiti jeste otkrivanje zlostavljanja i zanemarivanja deteta, a ono je, ujedno, i najosetljiviji deo tog procesa, od koga, u velikoj meri, zavisi dalji tok zaštite deteta. Prva faza reagovanja se razlikuje i u odnosu na to da li se sumnja na nasilje nad detetom odnosi na osobu unutar organizacije (interno) ili saznanje o sumnji na nasilje se odnosi na situaciju izvan organizacije (eksterno).

Kada vam neko skrene pažnju na problem sa zaštitom dece – REAGUJTE

Reagujte ako sami primetite problem. Ako niste sigurni, prijavite.

Zaštita dece je usredsređena na decu. Ona je najvažnija tema.

Vreme je važno. Reakcija na probleme sa zaštitom dece mora da bude pravovremena, efikasna, poverljiva i adekvatna¹⁴.

Ako je problem interni i u vezi je sa ponašanjem osoblja, volontera, pripravnika, člana ili članova Upravnog odbora, potrebno je razmotriti da li je neophodno prijaviti slučaj nadležnim organima. Ukoliko se odluči da se slučaj ne prijavljuje nadležnim organima, primenjuje se interni postupak zaštite. Ukoliko se javi potreba, slučaj se prijavljuje nadležnim organima, a postupanje nadležnih se nadalje prati, a potom se odlučuje o daljoj reakciji, evidentiranju slučaja i preduzetim merama.

Ako je problem eksterni, odnosno zaposleni u organizaciji i imenovani na pozicijama u organima organizacije imaju saznanje o sumnji na nasilje nad detetom, u obavezi su da postupaju u skladu sa Opštim protokolom za zaštitu dece od zanemarivanja, zlostavljanja i nasilja (2005). Nakon sprovedenih konsultacija unutar organizacije, saznanje o slučaju se prijavljuje imenovanoj kontakt osobi za zaštitu dece. Kontakt osoba za zaštitu dece je dužna da neposredno nakon primanja informacije o sumnji na nasilje, to i prijavi nadležnim organima: centru za socijalni rad,

organu unutrašnjih poslova i javnom tužiocu.

Saznanje da sumnja na nasilje postoji, može poticati od:

- prepoznavanja znakova povrede na detetu ili ponašanja deteta i porodice koji ukazuju na mogućnost zlostavljanja/ zanemarivanja deteta.
- poveravanjem koje može biti direktno – od strana samog deteta ili indirektno – od strane drugih osoba koje imaju saznanje ili sumnju da je dete zlostavljano (roditelj ili drugi član porodice, komšije, vršnjaci, nastavnici).

Prijavljivanje sumnje centru za socijalni rad

Prijava se vrši nadležnom centru za socijalni rad prema mestu prebivališta deteta za koje postoji sumnja da je žrtva nasilja. Prijava se može izvršiti pismeno ili usmeno, uključujući i razgovor telefonom. Ukoliko se prijava izvrši usmenim putem (telefonskim razgovorom), preporučljivo je da usmenu prijavu proprati i pismena prijava u roku od naredna 24 sata.

5.2. STRATEGIJA PRIMENE: INTERNA PROCEDURA ZAŠTITE

U slučaju da se ustanovi da su tokom postupanja prekršene Smernice od strane osoba angažovanih u organizaciji, organizacija [StartHub] će odmah suspendovati sa dužnosti tu osobu. Organizacija zadržava pravo da preduzme disciplinske i druge mere protiv bilo osobe za koju se ustanovi da je prekršila Smernice.

Ukoliko se javi sumnja da je neko od osoblja prekršio/la smernice, to će kontakt osoba prijaviti direktoru neposredno po saznanju, a direktor će tu informaciju preneti Upravnom odboru kao i predlog mera koje bi trebalo da se preduzmu protiv osobe za koju postoji sumnja da je prekršila smernice.

Ukoliko postoji saznanje da su zaposleni iz partnerske organizacije i/ili odrasli koji prate decu prekršili Smernice na sastancima i aktivnostima koje organizuje [StartHub], to je neophodno odmah, neposredno po saznanju prijaviti kontakt osobi za zaštitu dece. **Kontakt osoba za zaštitu dece** će ispitati pritužbe ili probleme poverljivo i diskretno i prijaviti ih direktoru.

Ako je to moguće, kontakt osoba za zaštitu dece će zajedno sa direktorom organizacije [StartHub] razgovarati sa osobom odgovornom za incident i/ili njenom organizacijom u cilju promene ponašanja ili postupaka te osobe/organizacije.

U slučaju da osoba ili organizacija ne želi ili ne može da promeni svoje ponašanje u skladu sa standardima Smernica, direktor će to prijaviti Upravnom odboru, koji može da obustavi dalju saradnju sa ovom osobom/organizacijom.

Ukoliko se radi o učinjenom krivičnom delu, na osnovu odluke Upravnog odbora, organizacija će podneti krivičnu prijavu nadležnom organu unutrašnjih poslova i/ili službama za zaštitu dece.

5.3. NIVOI UGROŽENOSTI I REAKCIJE

Kada se postoji sumnja na nasilje i SEZ, kontakt osoba za zaštitu dece će slediti procedure i rokove navedene u nastavku, uz podršku upravljačkih struktura u organizaciji.

Zaštita u hitnim slučajevima. Situacija u kojoj postoji neposredna životna opasnost osobe. Šta ćemo učiniti – Odmah se direktno obratite hitnoj službi – policija, hitna pomoć. Kada hitna služba preuzme kontrolu nad situacijom, utvrdićemo postoje li neposredne potrebe za podrškom i uključivanjem drugih organizacija.

Sumnja na nasilje. Dete nije u stanju da se zaštiti i trenutno je u riziku ili je doživelo, zlostavljanje, eksploataciju, radikalizaciju ili zanemarivanje.

Šta ćemo uraditi – U roku od 24 sata direktno kontaktirajte centar za socijalni rad ili policiju. Pratićemo uputstva nadležnih organa. Postupci i uputstva treba da budu u pisanoj formi.

Kompleksne ili ozbiljne potrebe. Niko nije povređen ni na koji način, ali se dete suočava sa širokim spektrom nepovoljnih okolnosti i veoma je ranjivo. Ukoliko izostane intervencija postoji mogućnost da se ozbiljno naruši zdravlje ili razvoj deteta.

Šta ćemo učiniti – U roku od tri dana pomoći ćemo detetu i porodici da ostvari dostupne usluge u lokalnoj samoupravi ili ćemo je uputiti drugoj organizaciji uz njihov pristanak. Ako ne dobijemo saglasnost, kontaktiraćemo centar za socijalni rad za savet i obavestiti dete i porodicu o našim postupcima.

6. SMERNICE ZA KOMUNIKACIJU I MEDIJE

Ovo poglavlje sadrži smernice za eksternu komunikaciju sa medijima i javnošću organizacije [StartHub]. Ono sadrži konkretna uputstva koja moraju da slede zaposleni u organizaciji, kao i fotografi, TV/filmske ekipe i novinari u poseti.

Događaji i aktivnosti u medijima

Sve mere zaštite dece u Smernicama su podjednako primenjive u aktivnostima organizacije [StartHub] u medijima i u ostaloj komunikaciji, uključujući i korišćenje društvenih medija.

Da bi sva deca u svim situacijama bila zaštićena, važno je dobiti pismenu saglasnost roditelja/staratelja za fotografisanje dece i/ili davanje izjava dece, koje će biti korišćene u javnosti. Svako javno učešće deteta će se sprovoditi isključivo u svrhu promocije prava deteta. (Aneks 3 sadrži poseban obrazac saglasnosti za medije).

6.1. PRINCIPI KOJI SE POŠTUJU PRILIKOM PRIKAZIVANJA DECE U MEDIJIMA

Prilikom izveštavanja o deci, mediji su dužni da postupaju u skladu sa Kodeksom novinara Srbije.

- Svako učešće dece u medijima bi trebalo da bude u najboljem interesu deteta.
- U svom izveštavanju, mediji su dužni da poštuju prava i dostojanstvo deteta
- Zabranjeno je korišćenje diskriminatornog ili ponižavajućeg izražavanja.

U nastavku su navedena uputstva za korišćenje fotografija, filmova i priča u kojem su deca učesnici u cilju zaštite dece i podataka o deci.

Prilikom izveštavanja organizacije [StartHub] (objavljivanje vesti, video snimaka, fotografija sa decom) primenjuju se sledeći principi:

Dostojanstvo: Dostojanstvo deteta se poštuje u svakom trenutku. Zabranjeno je korišćenje reči koje degradiraju, viktimizuju dete. Na fotografijama deca uvek treba da budu prikladno obučena, a zabranjeno je da se izlažu fotografije na kojoj su deca prikazana u pozama koje bi mogle da se tumače kao seksualno provokativne.

Tačnost iznošenja podataka: Izlaganje dece u medijima se ne sme vršiti na način koji je manipulativan ili senzacionalistički. Fotografije i priče treba da pružaju uravnotežen prikaz života i okolnosti deteta. Potrebno je da postoji ravnoteža između negativnih slika i slika koje ohrabruju ili pokazuju napredak koji deca postižu. U komunikacijama treba izbegavati uopštavanja koja ne odražavaju tačnu prirodu situacije, a fotografije ne treba uzimati i koristiti van konteksta.

Privatnost: Neće se koristiti nikakve informacije koje bi mogle da identifikuju dete ili da ga dovedu u opasnost.

Organizacija [StartHub] će voditi računa o tome:

- Da se ne otkriva identitet deteta, već da će on biti prikriven inicijalima. Sve informacije koje upućuju na podatke o identitetu deteta nije dozvoljeno prikazivati (kuća, dvorište, škola, itd.).
- Da se informacije o detetu/životu dece i fotografije dece (uključujući i informacije koje se čuvaju na računaru) čuvaju u zaštićenim datotekama. Pristup njima treba da bude ograničen na one koji treba da ih koriste tokom rada.
- Da snimljene fotografije treba da se fokusiraju na aktivnost i, gde je to moguće, sadrže grupe dece, a ne pojedinu decu.

Postupak žalbe: Sve pritužbe na neprimerene fotografije ili sumnje na njih treba prijaviti i evidentirati kao i druge probleme u vezi sa zaštitom dece (vidi poglavlje 5).

6.2. INFORMISANA SAGLASNOST

Pre svakog fotografisanja, snimanja video snimaka ili traženja ličnih podataka o životima dece koji mogu da se koriste materijalima koji su autorstvo organizacije [StartHub], potrebno je pribaviti informisanu saglasnost od roditelja/staratelja deteta. Informisana saglasnost podrazumeva da pre nego što se zatraži saglasnost roditelja/staratelja za učešće deteta u fotografisanju/snimanju, roditeljima/starateljima dece se pruže sve neophodne informacije kao i to na koji način će biti korišćena fotografija/film. Roditelji nisu u obavezi da daju saglasnost. **Takođe, o svemu je neophodno i decu obavestiti i tražiti i njihovu saglasnost.**

Saglasnost mora da se pribavi popunjavanjem i potpisivanjem obrasca saglasnosti za medije (u obrascima saglasnosti u aneksu 3).

Organizacija [StartHub] će u svojoj evidenciji čuvati obrasce saglasnosti za medije i druge obrasce saglasnosti.

Pribavljanje prethodne pismene saglasnosti ne znači da nema potrebe za pribavljanjem usmene saglasnosti prilikom fotografisanja/snimanja videa/intervjua.

6.3. INTERVJUISANJE DECE

Za intervjuisanje dece je neophodno pratiti određena osnovna načela kako bi se poštovalo dostojanstvo i prava dece.

- **Informisana saglasnost:** U pogledu intervjuja, informisana saglasnost obuhvata objašnjava-nje tema koje će biti pokrivene intervjuom i prava deteta da povuče saglasnost u bilo kom trenutku. Osoba koja vodi intervju treba da na početku intervjuja preispita da li dete razume saglasnost.
- **Pružanje podrške:** Tokom intervjuja treba da bude prisutna neka druga osoba koju dete poznaje. Kad god je to moguće, detetu treba dati izbor u pogledu osobe koja mu pruža podršku tokom intervjuja.
- **Poštovanje prava da kaže „ne“:** Obavestiti dete pre nego što se započne intervju da dete treba da razgovara samo ukoliko se oseća prijatno i da može da prekine i povuče saglasnost u bilo kom trenutku.
- **Rod:** Razmotriti različite potrebe dečaka i devojčica i to da li bi im bilo prijatnije da razgovaraju sa osobom istog ili različitog pola. Rod mora da se uzme u obzir prilikom odlučivanja o temama o kojim može da se razgovara.
- **Poštovanje prava na informacije:** Ukoliko se intervju evidentira na neki drugi način, to je neophodno objasniti detetu i usmeno zatražite od njih dozvolu za to.

6.4. POSETE FOTOGRAFA, TV/FILMSKIH EKIPA, NOVINARA I DRUGIH

Prilikom organizovanja poseta eksternih fotografa, tv/filmskih ekipa, novinara ili posetilaca, a povodom i u okviru projekata, aktivnosti i publikacija organizacije [StartHub], posebno voditi računa da:

- Novinari, fotografi/tv/filmske ekipe moraju u potpunosti da se upoznaju sa Smernicama organizacije [StartHub] pre nego što upoznaju decu koju će intervjuisati, fotografisati ili snimati. Potrebno je da se saglase svojim potpisom da se pridržavaju ovih Smernica.
- Fotografima i autorima filmova nije dozvoljeno da provode vreme sa decom ili da imaju pristup deci bez nadzora. Potrebno je da tu bude prisutno osoblje organizacije [StartHub] u svakom trenutku.
- Deca, roditelji/staratelji moraju da budu obavešteni o tome kako će se koristiti film, fotografija ili priča i mora da se dobije saglasnost za to. Ova saglasnost se razlikuje od saglasnosti koju su dali za korišćenje materijala za aktivnosti organizacije [StartHub] ili nacionalne/lokalne organizacije u koju su uključeni.
- Kopije fotografija, filma i priče je potrebno poslati organizaciji koja će ih proslediti deci.
- Kako bi se zaštitila poverljivost i privatnost dece, organizacija [StartHub] mora da bude obavešten o tome kako fotograf ili autor filma namerava da koristi fotografije ili priče. Organizacija [StartHub] zadržava pravo da ne dozvoli korišćenje ukoliko smatra da se ne postupa u skladu sa Smernicama i principima za medije i drugu komunikaciju.
- Ukoliko fotografije ili bilo koji materijal koristi druga organizacija, ona mora da se odgovarajućim natpisom pripiše organizaciji [StartHub] ili imenu fotografa uz ©.

7. ODGOVORNOST: PRAĆENJE I EVALUACIJA SMERNICA ZA ZAŠTITU DECE

Cilj praćenja i evaluacije Smernica je da se na osnovu iskustava iz prakse doprinese utemeljenim izmenama i dopunama Smernica za zaštitu dece.

Kontakt osoba za zaštitu dece svake godine izveštava Upravni odbor o napretku, učinku i naučenim lekcijama.

Nadgledanje i evaluacija će se vršiti putem praćenja u kojoj meri se primenjuju standardi iz Smernica i da li zaštitne mere funkcionišu. To će se raditi sprovođenjem ankete sa zaposlenima u, Upravnom odborom, i ostalim angažovanim (volonterima, konsultantima...) o tome kako se ispunjavaju standardi iz Smernica, koliko su efikasni i šta treba unaprediti.

Pored opšteg praćenja i evaluacije Smernica, nakon eventualnih incidenata će se sprovesti reaktivno nadgledanje, što će doprineti tome da se unaprede procedure prijavljivanja i proces učenja. Ako je neophodno, izmeniće se Smernice ili procedure prijavljivanja.

Svake godine vršiće se interna revizija Smernica.

8. IZJAVA O POSVEĆENOSTI SMERNICAMA ZA ZAŠTITU DECE OD NASILJA, SEKSUALNE EKSPLOATACIJE I ZLOSTAVLJANJA

Ja, _____, sam pročitao/la i razumeo/la standarde i uputstva navedene u ovim Smernicama. Slažem se sa principima koje sadrže i prihvatam važnost primene i promovisanja smernica, procedura i praksi za zaštitu dece koje se nalaze u ovom dokumentu tokom rada ili saradnje sa organizacijom [StartHub].

Pored toga, razumem da poštovanje smernica organizacije [StartHub] obuhvata sledeće: proveru krivičnih presuda u vezi sa radom sa decom; potpisivanje lične izjave u kojoj se navode sve krivične presude, uključujući i one koja se smatraju odsluženim, prijavljivanje svih prethodnih istraga ili navoda protiv mene u vezi sa pitanjima zaštite dece i dostavljanje dve karakterne preporuke.

(Ime)

(Radno mesto/uloga)

(Potpis)

(Datum)

9. KARAKTERNE PREPORUKE

Navedite ime, adresu i podatke za kontakt dve osobe koje daju karakterne preporuke koje ste poznavali najmanje 2 godine, ne računajući članove porodice:

(Ime preporučioca)

(Adresa)

(Broj telefona)

(e-pošta)

IZJAVA O KRIVIČNIM PRESUDAMA

Da li ste nekada osuđeni za krivično delo? Da ☐ Ne ☐

Ako jeste, navedite detalje o svim krivičnim presudama, uključujući i one koji se smatraju „odsluženim“ i prijavite sve ranije istrage ili navode protiv vas. Kontakt osoba za zaštitu dece u organizaciji [StartHub] će ove izjave čuvati kao poverljive i proceniće da li predstavljaju rizik ili da li su u skladu sa Smernicama za zaštitu dece od nasilja, seksualne eksploatacije i zlostavljanja organizacije [StartHub].

ANEX1. PREPOZNAVANJE ZNAKOVA ZLOSTAVLJANJA (INDIKATORI)

Prepoznavanje znakova potencijalnog zlostavljanja je složeno i ne postoji jednostavna kontrolna lista koja bi omogućila lako prepoznavanje. Postoje potencijalni znaci upozorenja na koje treba da se obrati pažnja, ali treba da ih pažljivo procenite. Ne treba automatski pretpostaviti da dolazi do zlostavljanja. Međutim, jednako je važno da ne odbacujete sumnje ili da ne ignorirate znakove zlostavljanja. O njima treba da razgovarate sa kontakt osobom za zaštitu dece što je pre moguće kako bi se odlučilo kako je najprikladnije da se reaguje. Neki od pokazatelja nepoželjnog ponašanja odraslih, i predstavljaju rizik da se zlostavljanje deteta desi/dešava:

MOGUĆI ZNAKOVI FIZIČKOG ZLOSTAVLJANJA:

- ✚ Modrice, opekotine, istegnuća, iščašenja zglobova, ugrizi, posekotine
- ✚ Neuverljiva objašnjenja povreda
- ✚ Odbijanje razgovora o povredama
- ✚ Povlačenje od fizičkog kontakta
- ✚ Dugi rukavi i nogavice tokom toplog vremena
- ✚ Nespremnost na učešće u fizičkim aktivnostima koje mogu da podrazumevaju skidanje odeće, npr. sport
- ✚ Strah od povratka kući ili od kontaktiranja roditelja
- ✚ Opreznost ili nepoverenje prema odraslima
- ✚ Tendencije ka samopovređivanju
- ✚ Agresivnost prema drugima
- ✚ Pasivnost i poslušnost
- ✚ Hronično bežanje

MOGUĆI ZNAKOVI ZANEMARIVANJA:

- ✚ Česta glad
- ✚ Uzimanje ostataka hrane iz kanti ili sa tanjira ili krađa hrane
- ✚ Loša lična higijena
- ✚ Konstantan umor
- ✚ Neodgovarajuća odeća, npr. letnja odeća zimi
- ✚ Često kašnjenje ili odsustvovanje u školi
- ✚ Nelečeni zdravstveni problemi
- ✚ Nisko samopouzdanje
- ✚ Loši društveni odnosi
- ✚ Kompulzivna krađa
- ✚ Uzimanje droge ili alkohola

MOGUĆI ZNAKOVI FIZIČKOG ZLOSTAVLJANJA:

- ✚ Zastoj u fizičkom, kognitivnom ili emocionalnom razvoju
- ✚ Visoka anksioznost
- ✚ Otežan govor ili iznenadni poremećaj govora
- ✚ Strah od novih situacija
- ✚ Nisko samopouzdanje
- ✚ Neprikladni emotivni odgovori na situacije
- ✚ Ekstremna pasivnost ili agresivnost
- ✚ Uzimanje droge ili alkohola
- ✚ Hronično bežanje
- ✚ Kompulzivna krađa

MOGUĆI ZNAKOVI SEKSUALNOG ZLOSTAVLJANJA:

- ✚ Seksualno ponašanje neprimereno za uzrast ili visoko seksualizovano izražavanje
- ✚ Noćno mokrenje ili defekacija
- ✚ Bol u analnom ili genitalnom predelu
- ✚ Problemi sa spavanjem
- ✚ Strah od boravka sa odraslima
- ✚ Promiskuitet
- ✚ Ekstremno rizično ponašanje kod adolescenata

Neki od pokazatelja nepoželjnog ponašanja odraslih, i predstavljaju rizik da se zlostavljanje deteta desi/dešava:

- Lice u čijem prisustvu se ponašanje deteta znatno menja, npr. postaje povučeno, plašljivo, anksiozno ili uznemireno
- Traži od deteta da laže ili čuva tajne
- Krši kodeks ponašanja/protokole ponašanja organizacije
- Inicira privatni kontakt sa detetom, lično, imejlom ili telefonom

ANEX2. OBRAZAC PRIJAVE ZA ZAŠTITU

Ako saznate da je dete možda u opasnosti, popunite ovaj obrazac najbolje što možete. Imajte u vidu da problemi u vezi sa zaštitom dece moraju da se direktno prijave (usmeno ili pismeno) kontakt osobi za zaštitu dece u organizaciji [StartHub] (po mogućstvu istog radnog dana). U zavisnosti od hitnosti, mogli biste da popunite ovaj obrazac pre nego što se obratite kontakt osobi za zaštitu dece ili da popunite izveštaj posle toga.

Pomoću ovog obrasca prijavljujete i nesreću ili incident. Nesreća je neplanirani događaj koji je doveo ili je mogao da dovede do povrede, oštećenja opreme ili imovine ili ugrožavanja okoline. Incident je neprijatan ili neuobičajen događaj.

Izveštaj treba da napišete i potpišete samo vi kako biste garantovali poverljivost. Treba da ga pošaljete samo kontakt osobi za zaštitu dece koja će ga čuvati na bezbednom i sigurnom mestu kao najstrože poverljiv.

1. O vama

Ime:

Radno mesto:

Organizacija za koju radite:

Priroda vašeg kontakta sa detetom:

Kontakt podaci:

Telefon:

e-pošta

2. O DETETU

Ime deteta:

Pol deteta:

Uzrast deteta:

Adresa deteta:

Roditelji/staratelji deteta:

Da li je dete dobilo neki tretman?

Dete je dobilo tretman od:

Odvedeno u bolnicu

Da ☐ Ne ☐

Ako jeste, u koju bolnicu i kako:

2. O DETETU

Da li:

ste videli incident

Da ☐ Ne ☐

sumnjate na incident

Da ☐ Ne ☐

vam je neko ukazao na incident

Da ☐ Ne ☐

Ako vam je neko drugi rekao za problem, navedite ko je to i kakav je njegov odnos sa detetom:

Šta se desilo? Objasnite uzrok (kako i zašto) ako je poznat. Ako navedete lična zapažanja, napravite razliku između činjenica i mišljenja ili navoda (npr. emocionalno stanje deteta, vidljive povrede itd.):

Da li je dete/mlada osoba ili neki drugi izvor nešto rekao vama [ako je relevantno] i kako ste mu/joj odgovorili: [Ne navodite dete na izjave. Evidentirajte stvarne detalje]

Datum navodnog incidenta:

Vreme navodnog incidenta:

Lokacija navodnog incidenta:

Ime navodnog počinioca (ako je primenjivo):

Da li su druga deca/osobe bile umešane u navodni incident?

Da li je postojala opasnost za drugu decu?

Da ☐ Ne ☐

Radnje koje ste preduzeli:

Potpis:

Datum:

Ovo treba da popuni kontakt osoba za zaštitu dece:

Sprovedena je istraga o incidentu/nesreći:

Da ☐ Ne ☐

Neophodan je pismeni izveštaj o istrazi:

Da ☐ Ne ☐

Možda će u cilju utvrđivanja uzroka incidenta ili nesreće biti potrebno da se ispituju osobe koje su bile umešane. Ovde mogu da se dodaju detalji i izjave svedoka itd.

Anex3. Obrasci saglasnosti

LIČNE INFORMACIJE I INFORMACIJE ZA HITNE SLUČAJEVE

Vaše ime i starost:	
Adresa:	
Broj telefona:	
Broj mobilnog telefona (ako postoji):	
e-pošta:	

Da li želite da učestvujete u _____(npr. sastanak, događaj itd.)?

Označite Da ili Ne: Da ☐ Ne ☐

ŽELIMO DA BUDEMO SIGURNI DA DOBROVOLJNO I SA ZADOVOLJSTVOM UČESTVUJETE

Da li imate alergije za koje treba da znamo? Da ☐ Ne ☐	Detalji:
Imate li dodatne potrebe za podrškom o kojima želite da nas obavestite (fizički ili kognitivni hendikepi, probleme sa mentalnim zdravljem, nisko samopouzdanje, teškoće u komunikaciji, teme o kojima vam je teško da pričate)? Da ☐ Ne ☐	Detalji:
Postoji li još nešto što možemo da učinimo da biste mogli da dođete i učestvujete u potpunosti? Da ☐ Ne ☐	Detalji:
Da li uzimate lekove za koje treba da znamo? Da ☐ Ne ☐	Detalji:
Da li imate neke potrebe u vezi sa hranom? Da ☐ Ne ☐	Detalji:
Ako pripadate nekoj religiji, kažite nam da li postoji nešto u vezi sa učestvovanjem u događaju za šta treba da znamo	Detalji:

Kontakt osobe za HITNE SLUČAJEVE. Veoma je važno da popunite ovaj odeljak u potpunosti

Ime 1: Odnos sa vama: Broj telefona: Broj mobilnog telefona:	Ime 2: Odnos sa vama: Broj telefona: Broj mobilnog telefona:
Da li se slažete da u hitnim slučajevima primete bolnički ili stomatološki tretman, uključujući i anesteziju? Da ☐ Ne ☐	Detalji:

Ime 1: Potpis: Lokacija (gde živite): Današnji datum:	Ime 2: Ovo dete/mlada osoba mlađa od 18 godina: može da učestvuje u: _____ (dogadjaj) može da učestvuje u medijskim aktivnostima na _____ (dogadjaj) je obavešteno o ciljevima događaja _____ , dobrovoljnosti učestvovanja i anonimnosti na način prilagođen uzrastu može da primi odgovarajuću medicinsku pomoć od registrovanog lekara ako u bilo kom trenutku postoji potreba da primi hitnu medicinsku pomoć Puno ime: Odnos sa detetom/mladom osobom: Broj telefona: Broj mobilnog telefona:
---	--

OBRAZAC SAGLASNOSTI ZA MEDIJE

ŽELIMO DA BUDEMO SIGURNI DA ŽELITE DA UČESTVUJETE U MEDIJSKIM AKTIVNOSTIMA

Organizacija [StartHub] aktivno promoviše..... (npr. aktivnosti, događaje itd.). Objavljujemo fotografije i/ili izjave učesnika. Na taj način informišemo javnost i donosioce odluka o (događaj)

Ako ste vi ili vaši roditelji/staratelji zainteresovani da pratite rad organizacije [StartHub] putem društvenih medija, pozivamo vas da pratite organizaciju [StartHub] Facebook stranicu i/ili Twitter fid, odnosno veb-sajt organizacije: www.zajednica.za.decu

Da li pristajete da učestvujete u vizuelnoj dokumentaciji tokom događaja organizacije? Ako pristajete, možemo da delimo fotografije, film, audio materijal, tekstove ili umetnost na veb-sajtu ili na društvenim medijima; u izveštajima ili lecima; na događajima i/ili u promocijama koje predstavljamo ljudima na nacionalnom, regionalnom i evropskom nivou, a u cilju pružanja podrške deci i adolescentima.

Označite Da ili Ne: Da ☐ Ne ☐

Da li pristajete da vas snimimo na filmu, fotografijama, u audio materijalu, tekstovima i/ili umetnosti i da delimo ovaj sadržaj na gore navedene načine?

Označite Da ili Ne: Da ☐ Ne ☐

Da li pristajete da vas snimimo na filmu, fotografijama, u audio materijalu, tekstovima i/ili umetnosti i da delimo ovaj sadržaj na gore navedene načine?

Da, možete da delite moje ime Da ☐ Ne ☐

Da, možete da delite moje ime Da ☐ Ne ☐

Da li pristajete da razgovarate sa novinarima tokom događaja (što podrazumeva i fotografisanje i snimanje TV ili video kamerom)? Svi intervjui sa medijima će biti vođeni uz konsultaciju sa pratećom odraslom osobom i zaposlenim u organizaciji [StartHub], kao i uz njihovo prisustvo. Imate pravo da ne odgovarate na pitanja na koja ne želite da odgovarate.

Označite Da ili Ne: Da ☐ Ne ☐

ANEX4. VAŽNI PODACI ZA KONTAKT

ORGANIZACIJA [STARHUB]

Kontakt osoba za zaštitu dece

Broj mobilnog telefona i e-pošta

Direktor

Broj mobilnog telefona i e-pošta

EKSTERNE AGENCIJE

